

vybrány tak, aby reprezentovaly všechny základní školy a víceletá gymnázia z pohledu regionálního rozložení, typu školy, typu zřizovatele, velikosti školy a velikosti obce, v níž se škola nachází. Zjišťování proběhlo od 9. do 20. května 2016.

Tabulka 29

Počty škol a žáků ve vzorcích škol pro jednotlivé sledované gramotnosti a průměrné úspěšnosti žáků v testech

Gramotnost	Počet škol	Počet žáků	Úspěšnost (v %)
Matematická gramotnost	305	9 112	51
Čtenářská gramotnost	304	8 883	71
Sociální gramotnost	300	8 965	58

Test matematické gramotnosti byl zaměřen na orientaci žáků v datech prezentovaných různými formami (text, tabulka, graf) a řešení matematizovaných situací v kontextech odpovídajících věku žáků. Test čtenářské gramotnosti ověřoval dovednosti žáků v práci s textem – vyhledávání a vyvozování informací z textu a interpretaci částí textů s ohledem na jeho celkové zaměření. Test sociální gramotnosti cílil převážně na znalostní a postojoyé elementární tematické oblasti, které jsou předpokladem reálného sociálního projevu žáků (pravidla komunikace, chování v krizových situacích, řešení konfliktů apod.). Každý žák řešil pouze jeden test v časové dotaci 60 minut. Na základě expertního posouzení jednotlivých úloh byla stanovena hodnota pro očekávanou úroveň úspěšnosti na úrovni 67 %.

Z prezentovaných údajů je patrné, že úspěšně se s požadavky testu vyrovnali žáci pouze ve čtenářské gramotnosti – zjištění může odrážet skutečnost, že podpoře čtenářství na prvním stupni základních škol je v posledních letech věnována rostoucí pozornost opírající se i o metodickou podporu pro učitele (např. kurzy k metodě kritického čtení – RTCW). Slabší, byť nikoli slabý výsledek v testu matematické gramotnosti u žáků 6. ročníku ZŠ pravděpodobně souvisí s menší oblibou matematiky u žáků ZŠ obecně, projevit se v něm ale mohlo i problémové zaměření testových úloh (jak to ale odpovídá pojetí matematické gramotnosti), které prozatím ne vždy koresponduje s pojetím výuky matematiky na I. stupni ZŠ (jakkoli dochází v této oblasti ve výuce matematiky na I. stupni ZŠ k pozvolnému trvalému zlepšení, např. v souvislosti s rozšiřováním Hejného metody výuky matematiky). Relativně přijatelnou průměrnou úspěšnost v testu sociální gramotnosti je třeba hodnotit s rezervou – test se z principu a podstaty sociální gramotnosti mohl dotýkat pouze znalostního základu spojeného se sociálními dovednostmi žáků. Nicméně s ohledem na to, že v úlohách byla zahrnuta skutečně základní témata vycházející z reálných, žákům známých situací, budí výsledek na hranici třípětinové úspěšnosti spíše rozpaky.

Graf 20

Rozložení úspěšností žáků 6. ročníku ZŠ v testech matematické, čtenářské a sociální gramotnosti (v %)

